

Υπεράνω όλων είναι οι Σύνοδοι (Θεόδωρος Γιάγκου, Καθηγητής Θεολογίας Α.Π.Θ.)

/ [Πεμπτούσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2hXjrDG>]

Δεν θα ήθελα εδώ να κουράσω τον αναγνώστη με παράθεση άλλων παραδειγμάτων, εξάλλου ο κατάλογος αυτός μπορεί να καλύψει πλήθος σελίδων. Επικαλούμαι μόνο την ευρύτατη χρήση του όρου, ξεκινώντας από τους Καθηγητές της Δογματικής στις Θεολογικές Σχολές και φτάνοντας μέχρι τον Χρύσανθο Νοταρά (Κ. Σάθα, Μεσαιωνική Βιβλιοθήκη, τ. Γ΄, σ. 96: «... και περιπαιζόντων αδεώς εξίσου την τε ανατολικήν και δυτικήν αγίαν εκκλησίαν») και τον θείο του Δοσίθεο (βλ. ενδεικτικά, Δωδεκάβιβλος, βιβλίον Η΄, Θεσσαλονίκη 1983, σ. 301, 323 και αλ.), αυτούς τους δυναμικούς πατριάρχες της αγίας πόλεως Ιερουσαλήμ, και επέκεινα μέχρι τον Νείλο Καβάσιλα, τον μεγάλο αντιλατίνο Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης. («Λόγος αποδεικνύς μη άλλο τι το της διαστάσεως της Λατινικής εκκλησίας και ημών ...», που είναι μια περιεκτική πραγματεία, ισχυρά τεκμηριωμένη, στην οποία αναιρούνται οι αξιώσεις του πάπα).

Βεβαίως μπορεί κάποιος να ισχυριστεί ότι τα παραπάνω προέρχονται από εκκλησιαστικά πρόσωπα, αξιόλογα μεν, όχι όμως άγια. Οι άγιοι είναι αυτοί που έχουν το υψηλό κύρος. Όμως και εδώ οι πηγές συστοιχούν απολύτως προς τα προηγούμενα. Δίνω τρία και πάλι παραδείγματα, αυτή τη φορά από κείμενα αγίων:

1. Του αγίου Μάρκου Ευγενικού: «Είπεν ουν ο Εφέσου, πρώτον μέν όπως εστίν αναγκαιότης η ειρήνη, ην κατέλιπεν υμίν ο δεσπότης Χριστός, και η αγάπη· δεύτερον, ότι παρέβλεψεν η Ρωμαϊκή εκκλησία την αγάπην ...» (Σίλβεστρου Συρόπουλου, *Le memoires ...*, σ. 326, βλ. και σ. 272, 282 κ. αλ.).

2. Του αγίου Φιλοθέου Κοκκίνου («... ο Βαρλαάμ παρά τη των Λατίνων εκκλησία και φυς και τραφείς», *Δογματικοί λόγοι*, λόγος 12, εκδ. Δ. Καϊμάκη, Θεσσαλονίκη 1983, σ. 480). Ενδιαφέρον για το θέμα είναι ένα πατριαρχικό γράμμα προς τον αρχιεπίσκοπο Αχρίδος, χρονολογούμενο το 1369, οπότε πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ήταν ο άγιος Φιλόθεος Κόκκινος. Δι' αυτού ο πατριάρχης κοινοποιεί στον αποδέκτη της επιστολής την απόφαση για σύγκληση Οικουμενικής Συνόδου, «κατά τας προγεγονυίας επτά Οικουμενικάς Συνόδους» (επομένως ο συντάκτης της επιστολής δεν συγκαταλέγει στις Οικουμενικές αυτή του Φωτίου και τις επί Γρηγορίου Παλαμά) «περί ενώσεως και ομονοίας των εκκλησιών, της τε ημετέρας δήλον ότι και της των Λατίνων». Οι πατριάρχες της Αλεξανδρείας και της Αντιοχείας είχαν ήδη κάνει αποδεκτή την πρόταση (Muller - Miklosich, *Acta ...*, τ. Β', σ. 491).

3. Του αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως, «Η δυτική Εκκλησία ... πρεσβεύει την δι' αζύμου άρτου επιτέλεσιν του Μυστικού Δείπνου λίαν εσφαλμένως

...» (Άπαντα, τ. Α΄, Αθήνα 2005, σ. 140 και αλ.). Βέβαια πολύ πιο χρήσιμο για το θέμα μας είναι το ad hoc τρίτομο(;) έργο του Αγίου: Μελέτη ιστορική περί των αιτιών του σχίσματος, περί της διαιωνίσεως αυτού και περί του δυνατού ή αδυνάτου της ενώσεως των δύο Εκκλησιών, της Ανατολικής και της Δυτικής, Αθήνα 1911. Στον πρόλογο του έργου ο Άγιος χαρακτηρίζει τις δύο Εκκλησίες «αδερφές», το ίδιο και αλλού.

Όμως και πάλι μπορεί να προβληθεί άλλη αντίρρηση: οι άγιοι εκφράζουν μόνο προσωπικές γνώμες και ως εκ τούτου μεμονωμένα δεν μπορούν να δογματίζουν, παρά μόνον εν συνόδω. Υπεράνω όλων είναι οι σύνοδοι. Ανέφερα και παλαιότερα και τώρα επαυξάνω τις σχετικές συνοδικές μαρτυρίες.

α) Η Σύνοδος του 1406 υπό την προεδρεία του Ιωσήφ Βρυένιου στην Κύπρο αναφέρει τα εξής: «Πώς γαρ αυτούς και παραλογίσασθαι δυνησόμεθα, της υποτυπώσεως εγγράφως ... διαγορευούσης ότι, εάν ομολογώσι την της Ρώμης εκκλησίαν, ήτοι τον πάπαν και τους υπ' αυτόν επισκόπους, ορθόδοξα φρονείν και ου σχισματικούς άντικρυς, μέχρις αν το περί τούτου οικουμενική συνόδω διακριθή, μηδαμώς αυτοίς κοινωνήσητε» (Β. Κατσαρού, Ιωσήφ Βρυεννίου, Τα πρακτικά της Συνόδου της Κύπρου 1406, σ. 46).

β) Η πολύ σημαντική Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της Κωνσταντινουπόλεως του έτους 1484, η οποία ακύρωσε τις αποφάσεις της Συνόδου Φερράρας - Φλωρεντίας, ομιλεί περί των προσερχομένων «εκ της Λατινικής εκκλησίας προς την Ορθόδοξον» (Ράλλη - Ποτλή, όπ. π., σ. 143, 144).

γ) Ο πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ιερεμίας Β΄ συνοδικώς αποφαινεται: 1. «Επειδή και πάλιν η εκκλησία της πρεσβυτέρας Ρώμης άτε καινοτομίας χαίρουσα, τοις περί αυτήν αστρονόμοις ...» 2. «Γράφετε ούν ήδη ότι εισβαλείν μερικά θέλει η δυτική εκκλησία των βιβλίων της ανατολικής ...», «... ότι το σχίσμα και η κατάστασις των δύο εκκλησιών ούκ επι της ημετέρας συμβέβηκε πατριαρχίας ...» (Μ. Γεδεών, Κανονικά Διατάξεις, τ. Α΄, εν Κωνσταντινουπόλει 1888, σ. 34 και 39 αντίστοιχα. Βλ. και Δοσιθέου Ιεροσολύμων, Τόμος αγάπης, σ. 538, 542 αντίστοιχα). 3. «Είθε συμφρονήσοιτε τη ημετέρα του Χριστού Εκκλησία. Όπερ, ει αληθώς και ολοψύχως έργοις ποιήσετε, χαρά πάντως εν ουρανώ και επι γης έσται επι τη ενώσει της εκατέρων Εκκλησίας, τη εις δόξαν Χριστού γενήσεσθαι ελπιζομένη». Και αλλού: «Τηνικαύτα γάρ τω ότι συγκοινωνοί ημίν έσεσθε, και ως παρρησία υποταγέντες τη καθ' ημάς αγία και Καθολική εκκλησία του Χριστού, παρά πάντων των νουνεχών επαινεθήσεσθε' και ούτω ταιν δυοίν εκκλησίαιν μιάς συν Θεώ γενομένης ... » (Ι. Καρμίρη, Τα Δογματικά και Συμβολικά Μνημεία της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας, εν Αθήναις 1960, τ. Α΄, σ. 443 και σ. 503

αντίστοιχα).

δ) Παρόμοια ορολογία χρησιμοποιεί και η Μεγάλη Σύνοδος της Κωνσταντινουπόλεως του 1848.

(συνεχίζεται)